

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Instrvctio R. P. Bartholomæi Riccii Societatis Iesv
Theologi De Modo Recte Meditandi De Rebus Divinis**

Ricci, Bartolomeo

Mogvntiæ, 1605

3 Quid vocabulo Meditationis intelligatur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-59608](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-59608)

MEDITANDI PARS I. 13

tollat, si ciliciis, flagrisque asinum suum egregiè coerceat, & ad vigilantiam excitet, prorsus sperare poterit se donum rectè meditandi consecuturum.

QVOD autem Ieremiæ locus ante citatus non de impossibilitate, sed magna rei difficultate sit intelligendus, annotavit alicubi B. BERNARDVS, & confirmavit exemplo MARIÆ Magdalenæ, quæ emersa ex tanta improbitate, ad tantam sanctitatem peruenit: & in eundem sensum allegavit versiculum Hymni, qui in festo eius decantatur. *Fit ex lebeo phiala:* Si verò de vera impossibilitate rectius exponatur, cogitandum est, impossibile id esse homini, si solæ naturæ vires spectentur, hoc est, vt à voragine prauæ consuetudinis emergat, at non, si spectentur vires diuinæ gratiæ.

Quid vocabulo Meditationis intelligatur.

CAP. III.

INITIUM facio à significatione vocabuli, vt natura & essentia Meditationis rectius intelligatur. Vox ergo *Meditatio-*
nis ori-

nis originem habet à verbo *Meditor*, quod non modo latino, verumetiam græco, & Hebræo idiomate, vt in Psalmum primum annotauit GENEBRARDVS, significat sedulam & assiduam alicuius rei considerationem, vt perfecte intelligatur, & opere expleatur. Atque idcirco ait vocem Hebraicam HAGA includere agitationem quandam mentis, & quasi curam ac sollicitudinem, qua saepe erumpat ad oris motum, & submissam vocem, iuxta illud Dauidicum, *Os iusti meditabitur sapientiam*, id est, inquit ille, loquetur, resonabit. vt distinguitur ab alia voce, itē Hebraica TSAHA, quæ tantum designat simplicem cogitationem, nudamque contemplationem intellectus. Et præterea subiungit (quod instituto nostro conuenit) & dum opus est, etiam ad opus erumpit. Similiter græco vocabulo μελετη significatur vehemens animi cogitatio, & diuturna, quæ frequenter exeat in oris murmur: quemadmodum in primo Regum libro de ANNA legitur. *Loquebatur in corde suo, tantumque labia eius mouebantur.* Ac subiicit Genebrardus hic quoque verba illa huius loci propria, atque adeo in opus exeat.

Psal. 36.

1. Reg. 12.

VINCO

MEDITANDI PARS I. 51

VENIO nunc ad declarandam natu-
 ram Meditationis, à RICHARDO de S. Vi-
 ctore duabus definitionibus libro primo Lib. I.
c. 4.
 de contemplatione explicatam. Prior est
Meditatio est studiosa intentio mentis circa
aliquid inuestigandum diligenter insistens.
 Posterior est. *Meditatio est prouidus animi*
obtusus, in Veritatis inquisitione Vehementer
occupatus. S. BERNARDVS in libro de
 Scala claustrali adsignat aliam. *Meditatio,*
inquiens, est studiosa mentis actio, occulta
Veritatis notitiam proprie rationis ductu in-
uestigans. Et quia Richardus loco citato
 nonnullas alias meditationis proprieta-
 tes attingit, quæ coniunctæ cum dictis de-
 finitionibus iuuare nos queunt, vt perfe-
 ctè comprehendamus, quid propriè sit
 MEDITATIO, idcirco decreui hic trade-
 re descriptionem quandam longiorem,
 quæ si particulatim explicetur, perspicuè
 diuina adiuuante gratia, nobis ob oculos
 ponet totam Meditationis essentiam, eam-
 que à contemplatione, alteraque actione
 mentali, (quam Richardus appellat cogi-
 tationem, nos autem transcursum vocabi-
 mus) accuratè distinctam.

Si igitur hæc Descriptio, MEDITATIO
est studiosa intentio mentis, & prouidus ob-
tutus

tutus animi Vehementer occupatus, & diligenter insistens circa aliquid inuestigandum: qua per inquisitionem incedit, & ut multum currit, rimatur, est cum labore, sed cum fructu: nam per ardua quæq; saepe & aspera ad directionis finem cum magna animi industria nititur. Eius enim officium est, quouit industrie labore, qualibet animi difficultate ardua quæq; apprehendere, occulta penetrare, abtrusa irrumperere, & circa unum aliquid perseueranter intendere, donec Veritatem diu quasitam inueniat.

Ad explanandas autem descriptionis huius partes, monemus Meditationem pertinere ad tertiam operationem intellectus, quæ ab eruditis vocatur DISCVRSVS, & est ea notitia, qua ex re incognita, naturalis connexionis illationisue vi, venit in alterius rei cognitionem: vt distinguatur à COGITATIONE, qua saltuatim, nullo seruato ordine vel cognitione, ex vnius rei notitia, in aliam transitur, atque ideo merito vocari potest TRANSCVRSVS, eo quod ab vna re vix percepta dilabatur in aliam, & ab hac rursus in alias, donec vno momento omnes percurrerit. Dicimus ergo DISCVRSVM, si propriè loquamur, esse operationem rationis. vnde B. Bernardus dixit.

dixit. *Ductu propria rationis*. Addo, hunc Discursum debere esse accuratum, hoc est, summo studio, attentioneque institui, & ideo Richardus dicit *Studioſa inuentio*. Debet etiam esse præcogitatus, & Meditanti intentus, & qui non fortuito tunc incidit, & ideo conuenienter adiungitur. *Prouidus obtutus*. Et quoniam materia Meditationis sunt ordinarie tam res naturales, quam supernaturales, vt ipse Richardus affirmat. *Meditatio, in quibus, in studioſa sapientia, & scientia frequenter, imo assidue versatur*, in quibus sæpe multæ sunt intellectu perdifficiles, meditans nullam siue corporis, siue animi laborem refugit; sed quamlibet materiam fidenter amplectitur, & idcirco dicitur. *Eius officium est, quouis industria labore, qualibet animi difficultate ardua quæq; apprehendere*: Deinde, quia in rerum arduarum notitia magnus fieri progressus nequit, sed lento gradu proceditur, ideo Richardus ait *Meditatio incidit*. Adiungit deinde, quod si nonnunquam facilia occurrant, eum procurrere longius, hoc est, progredi quidem, sed celeriore passu, & ideo dicit, *Et multum currit*, quo distinguitur à contemplatione, quæ quasi sublimis per aera volitat. Quoniam vero materia

meditationis frequentius sunt obscuræ, & tempore indigent vt bene intelligantur, ideo subiicit. *Insistens*. Nunquam enim terga vertit, etiam si arduum aliquod argumentum se offerat, nec ab vno in alterum, difficultate deterritus, transfert, vt facit C O G I T A T I O, sed tamdiu obtutum in illud defigit, donec penetret ad intimas medullas, totamq, rem perfecte comprehendat. Vnde addit Richardus; *Circa vnum aliquid perseveranter insistens*. Ac quoniam intelligendi difficultas, sicut & videndi oculorum, duabus ex causis oriri potest: Altera, si quis ingrediatur conclaue, apertum quidem, sed obscurum & luce omni destitutum, in quo tamen lucerna illata omnia videantur, & ideo Richardus dicit *Obscura penetrat*. Altera vero, si conclaue quidem luce illustratum sit, sed aditus ad illud obiectis catenis, vel trabibus ita sit præclusus, vt non nisi ingenti adhibita vi ingressus in illud patefieri queat. Atq, hoc est officium meditationis, quare subiungit *Obstrusa irumpere*.

Atq; hic sciendum est, rem vnã quasi in alia reconditam & delitescentem, velut in conclaui clauso, à Cardinale Caietano reuocari ad sex capita, ex S. THOMÆ Aquinatis scriptis excerpta. Primum est rerum sub-

substantias latitare sub integumento suorum accidentium. ut verbi causa, sub candore & dulcedine lactis latitat lactis substantia. Secundum est, sub verbis latere significationem, ut sub voce *panis*, latet significatum humani alimenti, quod ex frumento conficitur. Tertium est, quod sub figuris lateant res figuratae. Quo sensu Nu. 22. serpens aeneus in deserto exaltatus continebat Christum in crucem sublatum. Quartum est, quod sub sensibilibus rebus contineantur inuisibilia, secundum illud B. Pauli ad Romanos. *Inuisibilia DEI, per ea quae facta sunt, intellecta conspiciuntur.* Quintum est, quod in causis lateant effectus. Quo sensu dicimus hyeme frondes & fructus inesse arborum radicibus, & utero materno prolem. sextum & postremum est contrarium: ut quod causae lateant in effectibus.

Redeundo ergo ad definitionem, & clausi conclavis exemplum, dico, sicut quando in ianua conclavis patens aliqua rima est, per eam conspicua redduntur omnia quae in eo continentur, sic meditationis beneficio, quae minimam est rerum arcanissimarum rimam acie sua pervadit, omnia nobis patefiunt, unde in descriptione merito dicitur. *Rimatur.* Denique quia Meditationis officium est

(vt diximus) perfecte totam rem, intus & foris, comprehendere, vt in progressu nulla se subducatur, in ordinem omnia digerit, vt in propositum finem collimet, & ideo recte de ea dicitur. *Ad directionis finem cum magna animi industria nititur.* Nec finem rei indagandæ prius facit, quam assequatur, vnde concludit Richardus. *Circa unum aliquid perseueranter intendit, donec veritatem diu quasitam inueniat.* Sed nec illam Salomonis comminationem timet. *Scruta-*

Prop. 23. *tor maiestatis opprimitur à gloria,* quæ in superbos prolata est; quia ad scrutationem illam hortatur nos Apostolus, dum ait in *2. Cor. 20.* *priore epistola ad Corinthios, Spiritus scrutatur omnia, etiam profunda DEI.* Condolens deinde incipientium imbecillitati, postquam dixit, meditationem institui cum labore, ilico ad eos solandos adiunxit. *Sed cum fructu.* Quibus duabus rebus discrepat & à Contemplatione, & à Cogitatione. Ab illa quidem, quod laboris, non tamen fructus sit expers. Ab hac vero, quia & laboris & fructus expers est.

Signe